

Tisková zpráva, Hradec Králové, 22. června 2026

První posmrtná výstava Karla Milera, znepokojivé vizuální svědectví Poliny Davydenko a emancipační Kruh výtvarných umělkyní. Královéhradecká galerie obměňuje stálou expozici

Galerie moderního umění v Hradci Králové (GMU) uvádí v rámci stálé expozice *České umění 20. století a jeho škatulky* tři nové výstavní projekty. V komorní galerii *Na bidýlku II* se představí multimediální umělkyně Polina Davydenko, ve výstavním prostoru *Za zdí* se uskuteční první posmrtná výstava výrazného představitele českého konceptuálního umění Karla Milera a výstavní plocha *Na zdí* bude patřit členkám Kruhu výtvarných umělkyní. Vernisáž se koná ve čtvrtek 25. června v 18 hodin v GMU. Výstavy budou k vidění do 11. října 2026.

Součástí expozice *České umění 20. století a jeho škatulky* (22/02/26–20/01/30) jsou tři obměnné části, kde pravidelně dostávají příležitost noví autoři. S výstavou *Salty Wounds, Stony Shells, Imprinted Territory* (26/06/26–11/10/26) se v prostoru *Na bidýlku II* představuje Polina Davydenko (* 1995). Do její práce výrazně vstupuje zkušenost z Ukrajiny, zejména Doněcké oblasti, odkud pochází. Reflektuje témata spojená s těžbou, migrací, válkou a proměnou každodennosti. Její díla mají poetický charakter, zároveň v sobě nesou napětí a kritický pohled na to, jak zacházíme s odkazem historie a zpracováváme proměnné okolnosti, které jsou mnohdy ovlivněné médií.

„Polina Davydenko ve výstavě vypráví příběh dívky, její rodiny i tamní krajiny. V projekci se z mlhy postupně vynořují pradávné kamenné sochy, takzvané „baby“, které se na území dnešní Ukrajiny nacházejí již od doby bronzové – tedy přibližně stejně dlouho jako slavné sochy na Velikonočním ostrově. Další část výstavy tvoří reportážní fotografie zachycující každodenní život obyvatel,“ uvádí kurátorka výstavy Anna Horák Zemanová.

Součástí jsou také objekty připomínající slzy, které jsou vytvořené z kamenné soli pocházející z dolů v Soledaru: „Provoz dolu na okupovaném území zanikl, sůl je však na trhu stále v oběhu. V tomto případě byla zakoupena v Česku jako levná sůl určená pro zvířata. Připomíná tak paměť ztraceného místa,“ dodává kurátorka.

Karel Miler

Karel Miler (1940–2025) byl český historik umění, výtvarník, autor vizuální poezie a představitel konceptuálního a akčního umění. Prezentace děl ve výstavním prostoru *Za zdí* je jeho první posmrtnou výstavou (26/06/26–11/10/26). Soubor děl ze sbírky akčního umění GMU na výstavě doplňují autorova ikonická díla ze sbírky Moravské galerie.

Karel Miler patřil spolu s Janem Mlčochem a Petrem Štemberou k tzv. „pražské trojici“, volnému okruhu autorů spojených s českým akčním uměním, performancí a bodyartem 70. let. Jeho tvorba je spojena s neoficiální uměleckou scénou období normalizace, a přestože na konci 70. let svou akční tvorbu ukončil, radí se k důležitým představitelům českého konceptuálního umění.

Fotografický záznam v rámci konceptuálního umění často představuje jediný doklad o konání umělecké akce. Jak uvádí kurátorka Anna Horák Zemanová, v případě Karla Milera má dokumentace oproti tvorbě jeho generačních souputníků specifický charakter: „Karel Miler ve většině případů nevystupuje před publikem, ale inscenuje akci výhradně pro objektiv fotoaparátu. Prostřednictvím vlastního těla zpřítomňuje určitý pojem, gesto či myšlenku a vytváří situace blízké fotografickému modelu. Divák u samotné akce přítomen není, přesto je právě on prostřednictvím fotografie jejím konečným adresátem,“ uvádí Horák Zemanová.

Kruh výtvarných umělkyní

Výstava Kruhu výtvarných umělkyní je situována v oddíle *Na zdi*. Kruh výtvarných umělkyní se stal v roce 1920 prvním českým ženským uměleckým spolkem: sdružoval malíčky, sochařky, grafičky i autorky užitého umění. Představoval profesní zázemí pro autorky vstupující do veřejného uměleckého provozu. Spolek a vytvářel prostor pro jejich samostatnou výstavní prezentaci i vzájemnou podporu. Ve své době se jednalo o progresivní iniciativu.

„Význam Kruhu výtvarných umělkyní zůstává spojen s obdobím, kdy ženy v českém umění začaly poprvé systematicky vystupovat jako autorky, organizátorky a veřejně působící osobnosti, které se aktivně podílely na formování moderní kulturní scény,“ uvádí kurátor výstavy Jan Florentýn Báchor a dodává: *„Existence spolku představovala důležitý krok v procesu emancipace žen-umělkyní v českém kulturním prostředí první poloviny 20. století.“*

Představená kolekce připomíná vazbu některých autorek na východní Čechy a navazuje tak na dlouhodobý zájem Galerie moderního umění v Hradci Králové o tvorbu umělců a umělkyní spojených s regionem. K vidění bude dílo Minky Podhajské, Julie Winterové-Mezerové, Anny Mackové a dalších autorek.

Polina Davydenko (* 1995) ve své tvorbě propojuje fotografii, video a instalaci. Absolvovala Ateliér fotografie pod vedením Ivarse Gravleje a Ateliér environmentu vedený Barborou Klímovou a Matějem Smetanou na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně, kde v současnosti také působí a žije. Ve své tvorbě se v současné době obrací k tématům války a její každodennosti, domova, paměti i válečného žurnalistu. Zaujímá ji narativ v jeho proměnlivých podobách jako jsou osobní svědectví, záznam, stopy a proměna míst poznamenaných historií.

Karel Miler (1940–2025) byl český historik umění, výtvarník, autor vizuální poezie a představitel konceptuálního a akčního umění. Vystudoval střední průmyslovou školu stavební a poté dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (1961–1966). Po studiích působil v Národní galerii, nejprve jako zaměstnanec propagace, později jako odborný pracovník, a s přestávkami zde působil do roku 1997. Od počátku 70. let rozvíjel minimalisticky pojaté akce a performance, v nichž zkoumal vztah těla, prostoru, jazyka a významu. Jeho tvorba je spojena s neoficiální uměleckou scénou období normalizace, řadí se k důležitým představitelům českého konceptuálního umění. Jeho práce byly prezentovány v mnoha světových galeriích.

Na bidýlku II je komorní galerie, v níž GMU představuje tvorbu nejmladší generace autorů, současných studentů či absolventů z ateliérů výtvarných škol. Svým názvem a zaměřením odkazuje k činnosti galeristy Karla Tutsche, jehož sbírku královéhradecká galerie v roce 2021 zakoupila. *Na bidýlku II* je obměnnou částí stálé expozice *České umění 20. století a jeho škatulky*.

Za zdí je výstavní prostor věnovaný umělcům, kteří v letech 1948–1989 tvořili mimo oficiální struktury kulturní politiky, v undergroundu či institucemi přehlížené šedé zóně. Často se jedná o experimentální díla, akční umění, happeningy a další nemateriální či dočasné instalace. Tyto práce vytvářené i prezentované „za zdí“ ateliérů, bytů či chalup patří z dnešního pohledu k myšlenkově nejbohatším dokladům umění tehdejší doby. *Za zdí* je obměnnou částí stálé expozice *České umění 20. století a jeho škatulky*.

Na zdi je výstavní plocha věnovaná stylům, motivům, skupinám, umělkyním a umělcům, kteří zůstali mimo hlavní proud vyprávění o umění doby moderny. Tyto práce dokládají mnohohrstevnatý charakter tehdejší tvorby a připomínají limity umělecko-historického „síta“, jímž musí každé dílo projít, než se stane součástí kodifikovaných dějin umění. *Na zdi* je obměnnou částí stálé expozice *České umění 20. století a jeho škatulky*.

Galerie moderního umění v Hradci Králové je příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje. Sídlí v pozdně secesní budově v historickém centru města. Vznik výstavních projektů podpořilo Ministerstvo kultury České republiky a Statutární město Hradec Králové.

Kontakt:

Mgr. Pavla Rousková

PR a doprovodné akce

e-mail: pr@galeriehk.cz

telefon: 720 988 775